

Czynny rytm komorowy udający preekscytację?

Ventricular rhythm mimicking preexcitation

Piotr Kułakowski

Klinika Kardiologii, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Szpital Grochowski, Warszawa

Kardiol Pol 2009; 67: 1280-1282

Przedstawiam elektrokardiogram 26-letniego, szczupłego i wysokiego mężczyzny z wywiadem kołatań serca i omdleniami odruchowymi (niezwiązanymi z kołataniem serca). W EKG z przeszłości opisywano intermitującą preekscytację. Podczas testu pochyleniowego wystąpiło omdlenie spowodowane typową reakcją wazowagalną.

Ostatnio wykonano kolejną rejestrację 12-kanalowego holtera EKG i w opisie podano, że okresowo występują cechy zespołu Wolffa-Parkinsona-White'a (WPW) (Rycina 1.). Przy uważniejszej analizie również innych fragmentów EKG widać jednak, że nie jest to preekscytacja, ale rytm komorowy, który przez długi czas ma częstotliwość podobną jak rytm zatokowy i wtedy zespoły QRS występują tuż po załamku P. W momencie przyspieszenia rytmu zatokowego

ta pseudopreekscytacja znika i pojawiają się wąskie zespoły QRS. Są jednak fragmenty (Rycina 2.), gdy rytm komorowy jest zdecydowanie szybszy niż rytm zatokowy i wtedy zespoły QRS nie są poprzedzone załamkami P, co wyklucza preekscytację. W różnicowaniu można brać pod uwagę obecność rytmów z drogi dodatkowej, ale to zjawisko częściej obserwowaliśmy zaraz po ablacji RF szlaków dodatkowych.

W pobudzeniach zatokowych oś serca jest skierowana w prawo, a interesujące są zmiany załamek T w odprowadzeniach V₂ i aVL widoczne tylko po zespołach QRS pochodzenia zatokowego – czy to jest „dziwna” fala U, czy też może cykliczny artefakt?

Adres do korespondencji:

prof. dr hab. n. med. Piotr Kułakowski, Klinika Kardiologii, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Szpital Grochowski, ul. Grenadierów 51/59, 04-073 Warszawa, tel.: +48 22 871 12 57, e-mail: kulak@kckcmkp.pl

Rycina 1. Zapis EKG z rytmem zatokowym i współistniejącym rytmem komorowym – pierwsze 4 ewolucje (czas PR jest jednak nieco zmienny), następnie dwie ewolucje rytmu zatokowego przewodzone do komór, a potem znów QRS rytmu komorowego

Rycina 2. Po pierwszych trzech ewolucjach rytmu komorowego z widocznymi poprzedzającymi je załamkami P kolejne dwa zespoły komorowe o identycznej morfologii pojawiają się szybciej i nie są poprzedzone załamkami P, co wyklucza preekscytację